

A girl with long, straight, vibrant purple hair is sitting cross-legged on a low, dark stone wall. She is wearing a dark blue long-sleeved shirt over a white t-shirt and red pants. Her gaze is directed towards the viewer. The background features a dramatic, cloudy sky and distant, misty mountains.

Nejisté
domovy

Lili a dvě mámy

Zela Geislerová
& Ašta Šmeď

Podle posledních dostupných údajů žije v České republice mimo své původní rodiny přibližně 20 tisíc dětí. Z toho v ústavní péči je téměř devět tisíc dětí a v pěstounské péči – většinou u svých příbuzných – žije přes deset tisíc dětí. Z dětských domovů se do náhradních rodin podařilo v roce 2015 umístit pouze 136 dětí. Pěstouni se v současnosti hledají pro pět tisíc dětí.

V edici Nejisté domovy vám předkládáme komiksy vzniklé na základě střípků životních vyprávění dětí, které z nejrůznějších důvodů nevyrůstaly se svou původní rodinou. Jejich aktéři nám vyprávěli své příběhy a měli možnost sledovat i ovlivňovat proces, během kterého se stali hrdiny jednotlivých komiksů. Z jejich vyprávění si uvědomíme, jak důležitou roli v jejich životech hrají konkrétní situace, konkrétní lidé, štastné a neštastné náhody či zdánlivě nedůležité okamžiky. Máme možnost pozorovat, co všechno může volby těchto dětí ovlivnit a nasměrovat jejich osudy.

V komiku Lili a dvě mámy necháváme (výjimečně v rámci edice) větší prostor pro vyprávění také Liliině pěstounské mámě. Důvody pro to jsou dva. Pěstounská práce nemá v Česku zdaleka takové společenské uznání, jaké by si zasloužila. A za druhé, o peripetiích výchovy dětí s tíživou minulostí v nových rodinách se porád ještě nemluví dostatečně. Tyto potíže přitom bývají tak velké, že čelit jim nepřipraven, může způsobit dětem i pěstounům těžko zhojitelné rány.

Veškeré uvedené výpovědi jsou autentické. Jména, místa i data jsou na přání Liliiny rodiny anonymizována.

AŠTA
ŠMÉ

Tato kniha vznikla za laskavé finanční podpory grantu z Islandu, Lichtenštejnska a Norska a za finančního přispění Velvyslanectví USA v Praze.

Supported by grant from Iceland, Liechtenstein and Norway. Supported by the U.S. Embassy in The Czech Republic.

Srdečně děkujeme Lili a její pěstounské mámě za jejich ochotu podílet se na vzniku této knihy a za jejich aktivní zapojení do tvorby komiksového scénáře. Dále bychom rádi poděkovali Liliině babičce, která svým vyprávěním významně přispěla ke scénáři pro tento komiks. Velké díky za pomoc patří Jiřímu Grusovi a Liboru Hajskému. Bez nich by tato kniha nevznikla.

Tento příběh je napsán a nakreslen podle autentických výpovědí. Jména všech osob i místní názvy v příběhu byly změněny.

ISBN 978-80-906587-7-6 (Lili a dvě mámy)
ISBN 978-80-906587-9-0 (Nejisté domovy)

NO A JAK NÁM ZAČALA ŘÍKAT MAMI, TATI. TO MÁTE?

TO JSME BYLI POPRVE NA SETKÁNÍ PĚSTOUNŮ. TO BYLO DRUHEJ ROK, CO U NÁS LILI BYLA. A PO TOM VÍKENDU NA CESTĚ ZPÁTKY LILI ZAČALA...

TO BYLY VŠECHNO DĚTI V PĚSTOUNCE?

NO, SKORO VŠICHNI. NĚKTERÝ BYLY DĚTI TĚCH RODIČŮ, ALE VĚTŠINA BYLA V PĚSTOUNCE.

TEN FANDA, TEN JE V PĚSTOUNCE?

A TA S CULÍKEM,
TA TAKY?

A TEN MALEJ,
TLUSTEJ?

NO, TEN JE.

TA TAKY.

TEN NÉ.

JINDRO, VŠIMLÁ SIS, ŽE ONI
VŠICHNI TAM TĚM PĚSTOUNŮM
ŘIKAJ MAMI A TATI?

NO, ŘIKAJ.

JÁ BYCH VÁM TAK TAKY ŘÍKALA.
ALE KDYŽ MĚ JE TO TAKOVÝ BLBÝ.

JAK BLBÝ?

NO BLBÝ.
JÁ SE STYDIM.

HM, TAK TI TO ASI BUDU MUSET ZAKÁZAT,
ABYS MI ŘÍKALA JINDRA A BUDĚŠ MI ŘÍKAT MAMI.

JE, TO BY BYLO FAJN,
TAK MI TO ZAKAŽ!

NO, TAK TI TO ZAKAZUJU!
OD TEĎKA NEJSEM ŽÁDNÁ JINDRA.

JÁ UŽ JSEM TI NĚKOLIKRÁT ŘEKLA MAMI. VŠIMLA SIS TOHO?
A JEDNOU JSEM TI TO ŘEKLA PŘED KLUKAMA A POTOM JSEM SE
STRAŠNĚ STYDĚLA. MUSELA JSEM PAK UTÝCT DO KOUPELNY
A ČTVRT HODINY TAM ZŮSTAT, PROTOŽE JSEM BYLA CELÁ
ČERVENÁ.

TO JSEM SI NEVŠIMLA!

ČEKALA JSEM HROZNOU DOBU, AŽ ODČERVENIM.

A NIKDO JSTE SI TOHO NEVŠIMLI, ANI TY, ANI KLUCI.

Lela Geislerová
& Ašta Šmeť

Lili
a dvě
mámy

EMAIL

Nová zpráva

- Doručené **1**
- Odeslané
- Rozepsané
- Hromadné
- Archiv
- Spam
- Koš

EMAIL

Nová zpráva

- Doručené **1**
- Odeslané
- Rozepsané
- Hromadné
- Archiv
- Spam
- Koš

EMAIL

Nová zpráva

- Doručené **1**
- Odeslané
- Rozepsané
- Hromadné
- Archiv
- Spam
- Koš

Hledaj

Borkovcova@email.cz

Odkládat

Přesouvat | Označit | Spam

| Smazat | Odovzdat | Více | Přeposlat

Odkládat

DOBÝ DEN,

DOSTALA SE KE MNĚ INFORMACE, že sháníte dítě s dobrou zkušeností s pěstounskou péčí, se kterým byste dělali dokumentární komiks. TAK SE OZÝVÁM, protože máme v péči holčičku, která má s pěstounkou myslím dobré zkušenosti.

PEKÁRKOVÁ

EMAIL

Nová zpráva

- Doručené **1**
- Odeslané
- Rozepsané
- Hromadné
- Archiv
- Spam
- Koš

EMAIL

Nová zpráva

- Doručené **1**
- Odeslané
- Rozepsané
- Hromadné
- Archiv
- Spam
- Koš

Hledaj

Pekarkova@email.cz

Odkládat

Přesouvat | Označit | Spam

| Smazat | Odovzdat | Více | Přeposlat

Odkládat

DOBÝ DEN,

TO JE SKVĚLÉ! STÁLE SHÁNÍME. DĚLÁME TŘI DOCUMENTÁRNÍ KOMIKSY O DĚTECH Z DOMOVŮ NEBO PĚSTOUNKY A ZATÍM MÁME JENOM DVĚ. NAPÍŠETE MI PROSÍM VÍC INFORMACÍ O VAŠEM DÍTĚTI? JAK DLOUHO HO MÁTE? A CO S NÍM BYLO PŘED TÍM, NEŽ ŠLO K VÁM? CO DNEŠ DĚLÁ? RÁDA ZA VÁMI PŘIJEDU A PŘEDSTAVÍM VÁM NÁŠ PROJEKT. KDY BY SE VÁM TO HODILO?

MÁŠA BORKOVCOVÁ

EMAIL

Nová zpráva

- Doručené **1**
- Odeslané
- Rozepsané
- Hromadné
- Archiv
- Spam
- Koš

Hledaj

Borkovcova@email.cz

Odkládat

Přesouvat | Označit | Spam

| Smazat | Odovzdat | Více | Přeposlat

Odkládat

DOBÝ DEN,

JMENUJE SE LILI, JE JÍ ČTRNÁCT. JE ÚŽASNÁ. CHODÍ NA GYMNAZIUM. JE U NÁS OD SVÝCH DESETI LET. PŘEDTÍM BYLA PĚT LET V DD V KOŘENCI. Z RODINY JÍ TEHDY ODEBRALI KVŮLI ZANEDBÁNÍ Péče. S JEJÍMI RODIČI UDRŽUJEME STYKY. S TATÍNKEM A BABÍČKOU MÁME OD ZAČÁTKU DOBRÉ VZTAHY. S MAMINKOU JE TO SLOŽITĚJSÍ. PŘIJEĎTE, NEBUDU ZATÍM LILI MOC ŘÍKAT. ONA JE TAKOVÁ, že se jí ze začátku do věcí moc nechce, ale nakonec je ráda.

CO PŘÍŠTÍ VÍKEND?

JP

TAK MŮŽETE KDYŽ TAK JEN VE STRUČNOSTI říct, jak jste se k Lili dostali?

A VY JSTE SI JI VZALI, KDYŽ JÍ BYLO DESET?

A VY JSTE NEPŘEMEJŠLELI O ADOPCI?

MY JSME PŮVODNĚ CHTĚLI ADOPCI. ALE BYLO NÁM ŘEČENO, že osmi až desetiletý děti se vůbec do adopce nedávaj. že leda do pěstounky.

MANŽEL NEJDŘÍV moc nechtěl. měl problém s pěstounkou, protože přesně - bál se kontaktu s biologickýma rodičema. já jsem se toho nebála. a pak jsem byla náležitě potrestaná.

AHOJ.

JSEŠ TO TY. JÁ MYSLELA, JESTLI TO NENÍ DAVID. POJĎ K NÁM!

DOBRY DEN.

HM. DOBRY DEN.

JÁ JSEM MÁŠA BOŘKOVCOVÁ.

LILI.

ČAU, JÁ JSEM MAMINKA.

DÁŠ SI NĚCO?

JO, VODU. BĚHALI JSME OSMISTOVKU. MÁM TŘI PADE.

LILI. TĚŠÍ MĚ.

MĚ TAKY.

JO, UŽ JSI NEBYLA NEJLEPŠÍ? HÁDEJ, O ČEM TADY MLUVÍME?

NEVIM. TO JE TEN KOMIKS, že jo?

A JAK BY TO PROBÍHALO?

NO, BUĎTO BYS MI SAMA POVÍDALA,
ANEBO SE TĚ BUDU PTÁT.

TO SPÍŠ OTÁZKY.

A MOJE JMÉNO I PŘÍJMENÍ
TAM TAKY BUDĚ?

NEMUSÍ TO BEJT. NÁM JDE O TO,
ŽE TO JE SKUTEČNEJ PŘÍBĚH.

MNĚ TEDA PŘIJDE JAKO ZAJÍMAVEJ PRVEK,
ŽE VY ZÁROVEŇ DĚLÁTE V ORGANIZACI,
KTERÁ POMÁHÁ DĚTEM A PĚSTOUNSKÝM RODINÁM.

JÁ SI MYSLÍM, ŽE POKUD BY TAM MĚLO BÝT,
CO DĚLÁM, TAK BY TAM MĚLO BÝT I TO,
ŽE JSEM SE K TÝ PRÁCI DOSTALA PŘES NAŠÍ
SITUACI, PŘES NAŠE PĚSTOUNSTVÍ.

ZA TO MŮŽU
JÁ!

... A JEŠTĚ CHODÍM NA BALET A NA DRAMAŘÁK. JO A ROZTLESKÁVÁČKY.

CO Z TOHO TĚ BAVÍ?

MĚ BAVÍ KARDIO.

CO TO JE?

TO SE SKÁČE A PŘI TOM POSILUJE.

A CO BUDĚŠ DĚLAT V LÉTĚ?

JO, TO JEDU NA DESET TISÍC VĚCÍ, KTERÝ SI PŘEJE MATKA... SAMÝ TÁBORY.

AHA. A TAM TEDA SE NETĚŠÍŠ?

JENOM NA TEN, KAM POJEDU S KLÁROU. JÁ CHCI BEJT DOMA, ASPOŇ MĚSÍC!

A CO BYS DOMA DĚLALA?

SPALA, JEDLA, ŠLA VEN, SPALA...

A CO DĚLÁTE S KLÁROU? O ČEM TŘEBÁ SI POVIDÁT?

VČERA TŘEBÁ JSEM SE JÍ PTALA, JESTLI BY CHTĚLA OCHUTNAT LIDSKÝ MASO. ONA ŘÍKALA, že jo. JÁ TAKY.

TO JE PANÍ PEKÁRKOVÁ? TEDA... MÁMA?
A PAMATUJEŠ SI, JAK JSI JI VIDĚLA POPRVÉ?

NO VYPADALA STEJNĚ. ALE VLASY MĚLA
TROŠKU KRATŠÍ. NA HLAVĚ ŠÁTEK.
JÁ JSEM PŘIŠLA ZE ŠKOLY. NAJEDLA JSEM SE.
VOLAL MĚ ŘEDITEL. ŘEKLI, že MÁM ZŮSTAT
PŘED ŘEDITELNOU. že TAM JE ŅÁKÁ PANI
A ŅÁKEJ PÁN.

CO BYLO TODY PAK JINAK NEŽ V DĚCÁKU?

MAMÍ, CO MI PŘIŠLO JINAK?

COŽE?

ASI TEN BARÁK. DŘÍV TAM BYLI NĚJAKÝ VOJÁCI. BYL DOCELA VELKÉ, VELKÁ ZAHRAZDA, VŠUDE STROMY. ZÁHONKY VŠUDE, KYTKY, VŠUDE BORDEL. MUSELO SE TO PLEJT, ZAMETAT.

A CO SI PAMATUJEŠ Z DĚCÁKU?

CO TĚ NEJVÍC ŠTVALO?

A JEŠTĚ NA NĚCO SI VZPOMÍNÁŠ? NA VYCHOVATELKU, TETU VĚRU. ONA BYLA HODNÁ.

JEZDILY TAM ZA DĚTMA RODICE?

JÁ MYSЛИM, že jo.

JO, BABIČKA, MÁMA, TÁTA, SÉGRA. VŽDYCKY BYL NÁVAL, KDY CHTĚLI VŠICHNI PŘIJET. A PAK ZASE NIKDO.

PAVLE, ALE TO JE HROZNÝ, TADY SE NEDÁ SEDĚT. MUSÍS TO DĚLAT TEĎ?

UŽ JSEM SKORO HOTOVÉ.

A NA KOHO Z NICH JSI SE TĚŠILA NEJVÍC?

NA KOHOKOLIV Z MÝ RODINY.

Na křížové cestě

JÁ JSEM SI ŘÍKALA, že to minulý setkání ke konci už pak bylo takový urputný... nevěděla jsem, jestli toho bylo na tebe moc, jak s byla stručná. Bylo vidět, že tě to už nebaví...

NO TAK NEJDEM
SE PROJÍT?

NO JÁ JSEM BYLA UNAVENÁ.
JÁ POTŘEBUJU POHYB.

JAKO TEĎ?
NO TAK JO.

BYLI JSME NA VÝJEZDU S BALETEM. TO BYLO PŘÍŠERNÝ! MUSELA JSEM SI DÁT NOHU NA SMRADLAVÝHO KLUKA A PŘITOM SE NĚJAK SKLÁNĚT. HRŮZA!

PŘEDMINULEJ ROK
JSEM BYLA PÁRA
A BOUŘKA. NA
GENERÁLCE JSEM
UKLOUZLA A VY-
MLÁТИLA SE. ONA
SE TAM PŘEDTÍM
JEDNA HOLKA PO-
ČÚRALA, JAK BYLA
NERVÓZNÍ. A JÁ
JSEM UKLOUZLA
PO TÝ LOUŽI.

AHOJ!
KAM JDETE?

NA BUREŠOVKU.

DOBRY DEN!

TAKOVOU DÁLKU?

KDYŽ JE TAK
HEZKY!

TO JE KOUSEK!

TAK SE MĚJTE HEZKY. ČAU!
A LILI, NEPŘEDVÁDĚJ SE!

TOHLE JE FAKT TRAPNÝ! CO TO JE?
ŘEKNU JEDNO SLOVO A HNED...

JÁ SE CHTĚLA ZEPTAT VÍC NA TADYTU RODINU. S KÝM SI NEJVÍC ROZUMÍŠ?

S MÁMOU. TAKY SE S NÍ NEJVÍC HÁDÁM. ONA VŽDYCKY RÁNO ŘVE. A PAK VEČER PŘIJDE A JE NA MĚ STRAŠNÉ HODNÁ. TO NECHÁPU. NO, TÁTA TADY VĚTŠINOU NENÍ. PRACUJE V RUSKU. A KDYŽ NENÍ TAM, TAK JE TADY V PRÁCI. A KDYŽ JE DOMA, TAK PRACUJE NA ZAHRADĚ.

CO MÁŠ NEJRADŠI, KDYŽ JSTE POHROMADĚ?

JÁ NEVIM, TAK ASI OBĚDY.

A NA TELEVIZI SE NEKDY DÍVÁTE SPOLU?

JO. TO SE HODINU HÁDÁME. BUDA TAM TODLE! „NE, BUDA TAM TODLE!“ NAKONEC SE UDĚLÁ KOMPROMIS A PAK SE HODINU PŘEPÍNA.

PAK JSME SPOLU NA VÁNOCE. OBČAS NA NAROZENINY. ALE TÁTA JE PRÁVE V RUSKU A RADIM PRYČ A DAVID POŘÁD VE ŠKOLE. A KDYŽ JSEM DOMA JENOM S MÁMOU, TAK SE NEHÁDÁME. MAMKA JE DYCKY NERVÓZNÍ DEN PŘEDTÍM, NEZ MÁ TÁTA PŘIJET, A PAK TEN DEN, CO PŘIJDE, TO JE TAKOVÁ... JÁ UŽ TO MÁM OZKOUSHENÝ. JÁ UŽ NA NÍ RADŠI NEMLUVIM MOĆ TYHLE DNY.

A KDY JSI NEJSPOKOJENĚJŠÍ TY?

KDYŽ JSEM SAMA.

A CO TVOJE PŮVODNÍ
RODINA? JAKÝ JSOU?

TÁTA JE VYSOKÉJ, HUBENEJ. BABIČKA, TA JE ZAS MALÁ. ONA JE UŽ STARÁ. JE V DŮCHODU. TÁTA JEZDIL S KAMIONEM, ALE TEĎ JE V NEMOCNICI. UŽ MĚSÍC.
ONI MU TO... AMPUTOVALI NOHU. ON MÁ STRAŠNOU PŘÍTELKYNI. TO JE SLOŽITÝ.
MĚLI S TÁTOU JEŠTĚ TŘI DĚTI A TY JSOU VŠECHNY V KOJEŇÁKU.
ONA JE PŘÍŠERNÁ! TEĎ JE TÁTA SÁM.

A Z DOBY, KDY ŽS BYLA S MÁMOU A TÁTOU, CO SI PAMATUJEŠ?

JÁ SI VYBAVUJU SLEPICI. MY JSME MĚLI SLEPICE.
JÁ MÁM POCIT, že TO UŽ TAM TÁTA NEBYL.

A TVOJE MÁMA BYLA JAKÁ?

MÁMA JE HODNÁ.

A MLUVÍ HODNĚ?

NAHLAS.

A CO RÁDA DĚLÁ?

NEVIM. MÁ RÁDA PSY.

A JAK TO VYPADÁ,
KDYŽ JEDEŠ ZA
TÁTOU?

JDEM SE TŘEBA PROJÍT. VĚTŠINOU PŘIJDE I MÁMA. POSLEDNĚ
JSME BYLI NA ČÍNSKÝCH NUDLÍCH. JÉ, MÁM NA NĚ CHUŤ.

AHA, TAKŽE TÁTA S MÁMOU
VYCHÁZEJ DOBŘE...

NO, TÝJO, MÁM STRAŠNOU
CHUT NA ČÍNSKÝ NUDLE.

A BYLO NĚKDY OBDOBÍ, KDY TO VYPADALO, že BY SI BYLI
SCHOPNÝ ZAŘÍDIT ŽIVOT TAK, že BY SES K NÍM MOHLA VRÁТИT?

NEBYLO.

A TY BY SIS TO PŘÁLA?

JAKO JO.

JSI VĚŘÍCÍ?

NÉ, JÁ JSEM TAKOVÝ ANTIKRIST.

JÁ NEVĚŘÍM TOMU, ŽE PROSTĚ: BYL JEDNOU JEDEN TÝPEK... I TOHO TÝPKA MUSEL NĚKDO STVORIT! PROSTĚ JAKO ŽE BŮH SI ŘEK, ŽE OKEJ. TEĎKA ŘEKNE:

„BUDIŽ SVĚTLO.“
BUDE SVĚTLO. JAK ON VĚDĚL, ŽE JE SVĚTLO SVĚTLÝ A NE TMAVÝ?

MNĚ TO PŘIJDE JAKO NAPROSTÁ BLBOST. VŮBEC JAKO VÍRA V BOHA. OKEJ.
VĚŘIM NA TO, ŽE BYLA ŇÁK ZEMĚ. VODA, ZVIŘATA, DINOSAUŘI. A Z TOHO SE TO ŇÁK STALO. NÉ Z TOHO, ŽE PŘIŠEL TÝPEK: „TADY BUDÉ KRÁVA! TADY BUDÉ KRÁVA!“ A JE TO.

TADY VYTVOŘÍME ADAMA. JE MU SMUTNO, A TAK VYTVOŘÍME EVU.

A NA CO TEDA VĚŘÍŠ?

NO JÁ NEVIM, ALE KDYŽ UŽ BYCH MĚLA NA NĚCO VĚŘIT, TAK RADŠI NA TOHO TÝPKA S ROHAMI TAM DOLE.

S TÍM PŘIŠLA KAMARÁDKA. TO BYLO ŇÁK JAKO BEZDŮVODNĚ. JSEM BYLA V PÁTY TŘÍDĚ. ZKOUŠELY JSME TO NA ZÁCHODE. A PAK JSEM TO DĚLALA, KDYŽ JSEM MĚLA TAKOVÝ HODNĚ ZLOMOVÝ, TĚŽKÝ OBDOBÍ. A VŠECHNO SE ROZPADALO. VŮBEC NIC MI NEŠLO PROSTĚ. TAK TO PROSTĚ JSEM NEMOHLA. JEDINÝ, CO MĚ NAPADLO, BYLO TODLE. VIM, ŽE TO JE ŘEŠENÍ UPLNĚ NA HOVNO, ALE... TEĎ, KDYŽ JSEM NAŠTVANÁ, TAK JDU BĚHAT.

TO JE LEPŠÍ. TO DĚLÁM TAKY. A CO TO BYLO ZA OBDOBÍ? TO BYLO V TÝ PÁTÝ?

NE, TO BYLO JINDY.
VIDÍŠ TYHLE? TAK TY JSOU Z PÁTÝ TŘÍDY.
TADYTO CELÝ UŽ JE ŽILETKOU. TO JSEM MĚLA FAKT VELKÝ NERVY.

A CO V TU CHVÍLI CEJTÍŠ?

JÁ MÁM POCIT, JAKOŽE JSEM SAMA A NIC NECEJTIM. TAK SI DĚLÁM POCIT BOLESTI... NEBO JDU BĚHAT.

A MÁMA O TOM VÍ?

HM.

A JAK NA TO REAGOVALA?

BYLA SMUTNÁ. ŘÍKALA, že NESPALA. A JÁ JSEM TAKY NESPALA TEN DEN, CO TO ZJISTILA. A PAK MI ŘEKLA, že TO NEMÁM DĚLAT A že BY BYLA RÁDA, ABYCH S TÍM PŘESTALA.

JÁ BYCH MOŽNÁ UŽ ŠLA. MNĚ JE TOTIŽ ZIMA NA ZADEK. TOBĚ NE?

JEDNOU JSEM TAKHLE CHTĚLA PŘESKOČIT Z HRADBY NA STROM, JAKO že FRAJEŘINKA A MÁLEM JSEM SPADLA... PAK JSEM NEBYLA SCHOPNÁ NÁKOU DOBU SLÍZT, JAK JSEM SE CELÁ KLEPALA.

JÁ VŽDYCKY KDYŽ SPADNU, TAK SE SMĚJU.
JÁ TŘEBA I BREČIM, ale u toho se směju.

JÁ JSEM BYLA NA INLAJNECH S KAMARÁDKOU A SPADLA JSEM NA ZADEK A ZAŘVALA JSEM: „DO PRDELE! MOJE PRDEL!“ VONI SI MYSLELI, že BREČÍM, ale já se přitom smála. když mě něco bolí, tak se tomu směju. taková divná.

JSI URAZILA MÝHO PLYŠÁKA JAKO! ON JE ŽIVEJ, JÁ HO MÁM OD MALINKA!

A TAKHLE Z TÝ LIDSKÝ POPULACE...

MÁM OTÁZKU! KDO SI MYSLÍS, že TĚ MÁ NEJRADĚJI NA SVĚTĚ?

MŮJ PLYŠÁK.

TO NEVIM, ale mám ho dloухo. já s nim i spím. anebo když tam není, tak vedle mě musí spát nějaký člověk.

FAKT? JAK DLOUHO?

DNESKA MI MÁMA VZALA ŽEHLIČKU NA VLASY.
NEVIM PROČ. ONA MI JI DYCKY VRÁTÍ.

NE. JÁ JSEM SI JEŠTĚ PŘEŽEHLILA OFINU...
JÁ SE JÍ ZEPTÁM.

MOŽNÁ NEBYLA NA MÍSTĚ?

TAK CO, BYLO TO DLOUHÝ, NE ?

NE...

KDE MÁM ŽEHLIČKU?

TU JSEM TI SCHOVALA. BYLA V ZÁSUVCE NA DŘEVĚNÝ POLICI. TAKHLE MŮŽE SHORET CELEJ DŮM!

ALE JÁ JI VYTAHUJU ZE ZÁSUVKY.

BYLA V ZÁSUVCE! A NEBYLO TO POPRVÉ. JESTLI JI JEŠTĚ JEDNOU NAJDU JINDE,
TAK JI VEZMU A
HODÍM DO POPENICE!
A NEBUDE TO TREST.
BUDE TO DŮSLEDEK!

CO BUDÉ K TĚM ŠPAGETÁM?

PESTO.

JÁ JSEM SE CHTĚLA ZEPTAT,
PROČ BYLA LILI ODEBRANÁ?

TY JSEŠ NAMALOVANÁ !

JÉ, JÁ JSEM SI TOHO ANI NEVŠIMLA!

MY JSME MĚLI
DNESKA FOCENÍ.

ALE NEJSI VE VĚKU, ABY
SES MOHLA MALOVAT!

A PROČ JSEM TEDA BYLA ODEBRANÁ?

SOCIÁLKA SLEDOVALA TVOJE RODIČE UŽ OD TŘÍ MĚSÍCŮ.
PRVNĚ TĚ ODEBRALI VE ČTYŘECH, PROTOŽE S TEBOU ŽILI...
MŮŽU? V GARÁŽI...

NECHÁVALI TĚ TAM SAMOTNOU A CHODILI SI PO SVÝM.
ZAVÍRALI TĚ TAM ÚDAJNĚ S DVOUMA VELKEJMA
PSAMA. NĚJAKEJMA DOGAMA.

TO BYLI ANETA
A BRUNO.

HM. A LILI TAM NEMĚLA MOC CO JÍST A BATOLILA SE TAM S TĚMA DVOUMA PSAMA. TAK TO JI PRVNĚ ODEBRALI. DALI JI DO KLOKÁNU S TÍM, že SI RODIČE UPRAVĚJ PODMÍNKY... VYZVEDLA SI JI UŽ JENOM MAMKA A ŠLA S NÍ DO AZYLÁKU. PAK STŘÍDALA UBYTOVNY A AZYLÁKY, ale UŽ JI HLÍDALA SOCIÁLKA. KDYŽ PAK NEMĚLA KDE BYDLET, TAK MĚLI LILI ODEBRAT. ale ONA JIM JI NEPŘEDALA. NAŠLI JE V NĚJAKÝ HOSPODĚ.

JO, A TY SI TO PAMATUJEŠ, VIď...

TAM DOLE NA NÁMĚSTÍ.

... A MAMKA
UVÍDELA
POLICAJTA SE
SOCIÁLNÍ
PRACOVNICÍ...

TA HOSPODA, TAM JSOU TOČITÝ SCHODY. A DOLE JE ZÁCHOD.

MĚ DALA NA ZÁCHOD. TO SI
PAMATUJU. JÁ JSEM BYLA MALÁ.

TAK MÁMA LILI POSLALA NA ZÁCHOD. ALE
ONI VĚDĚLI, že TAM JSOU. TAKŽE POČKALI,
AŽ LILI PŘIJDE ZE ZÁCHODU
A UŽ JI ODEBRALI.

KDYŽ U NÁS BYLA DRUHEJ ROK, TAK JSME SI POVÍDALI A JÁ JSEM JÍ ŘÍKALA, že VĚTŠINOU DĚTI, KDYŽ JSOU TAKHLE ODEBRANÝ Z RODINY, že SI HODNĚ ČASTO MYSLEJ, že TO JE JEJICH CHYBA. A LILI SE NA MĚ TAK PODÍVALA A ŘEKLA: „ALE MOJE VINA TO JE. JÁ KDYBYCH TENKRÁT NEODEŠLA Z TOHO ZÁCHODA, TAK BY MĚ NIKDY NESEBRALI.“

Pani Pekarkova kavárna

ONA LILI JE SKVĚLÁ! JÁ TO VIM, A VŠEM TO ŘÍKÁM. A NEMĚLA TO PŘITOM SE MINOU LEHKÝ, PROTOŽE JÁ JSEM OD SAMÝHO ZAČÁTKU NĚJAK VĚDĚLA, ŽE MÁM STRAŠNĚ MÁLO ČASU. JÍ BYLO DESET A PŮL, KDYŽ K NÁM PŘIŠLA. TAKŽE JSEM NA NÍ BYLA I PŘÍSNEJŠÍ NEŽ NA KLUKY.

JÁ JSEM SE FAKT SNAŽILA JÍ VŠTÍPIT PRAVIDLA. VŽDYCKY TAM MĚLA TO, ŽE CHTĚLA ZŮSTAT U NÁS. ONA V NÍ MUΣÍ BEJT TAKOVÁ ŠILENÁ TOUHA PO TOM ŽÍT NORMÁLNÍ ŽIVOT, I ZA CENU TOHO, ŽE JSEM NA NÍ PŘÍSNÁ. ONA PROSTĚ TU RODINU STRAŠNĚ MOC CHCE.

JÁ SE CHTĚLA
ZEPTAT VÍC NA
JEJÍ MÁMU. KDE
JSTE JI VLASTNĚ
VIDĚLA POPRVE?

MY JSME S NÍ MLUVILI V DOBĚ,
KDYŽ NÁM MĚNILI PŘEDBĚŽKU
NA PĚSTOUNSTVÍ.

ŠLI JSME S NÍ A S JEJÍM PARTNEREM
NA KAFE DO TAKOVÝ ŠÍLENÝ PUTYKY.
ONI SI DALI SAMOZŘEJMĚ PIVO.
POVÍDALI JSME SI O LILI, O TOM,
JAK TO BUDÉ FUNGOVAT.

PEKÁRKOVÁ ...

JÁ SEM NÁKÁ
JITKA.

MANŽEL PAK ŘEKL, že zaplatí, že zaplatí za všechny.

78 KORUN!

ALE JÁ PLATIM VŠECHNO!

NO, TO JE VŠECHNO.

MANŽEL BPAK ŘÍKAL: „JÁ JSEM VŽDYCKY PŘEMÝŠLEL, KDE NA TO TY LIDI BEROU FURT CHODIT
PO HOSPODÁCH.“ ALE TO BYLY ÚPLNĚ JINÝ CENY. PROSTĚ PRO NÁS TO BYL ÚPLNĚ JINEJ SVĚT.

NORMÁLNĚ JSME SPOLU KOMUNIKOVALI. JENOMŽE PAK BYLA O PRÁZDNINÁCH U MÁMY A VRÁТИLA SE STRAŠNĚ ROZHOZENÁ. JAK JE TAKOVÁ DĚTSKÁ, NEVINKNÁ, TAK PAK VYPRÁVĚLA DIVNÝ VĚCI O TOM PARTNEROVÍ MÁMY... A MY DOŠLI K ZÁVĚRU, ŽE JI TAM NEBUDEM POSÍLAT A ŽE MÁMA MŮže JEZDIT SEM, ALE MY JI TAM NA NOC VOZIT NEBUDEM. A TIM ZAČALY VÝHŘUŽNÝ TELEFONÁTY A SOUDY O VRÁCENÍ DO PÉČE. VŽDYCKY KDYŽ VOLALA, LILI DRUHEJ DEN ZVRACELA, MĚLA HOREČKY, TO BYLO OPRAVDU KRIZOVÝ. NAŠTĚSTÍ NÁM V SANIBĚ MOC POMOHЛИ.

NEJHORŠÍ TO BYLO PŘED TÍM SOUDEM. TO JÍ JEDNOU VEČER VOLALA MÁMA A DALŠÍ DEN JSME JELI DO SANIBY. LILI BYLA DIVNÁ UŽ CESTOU.

NEVIM, JESTLI JSME SEM VŮBEC MĚLI CHODIT.

LILI, POJď KE MNĚ NEJDŘÍV JENOM TY, JO?

ČEKALA JSEM ASI DVACET MINUT, PAK MĚ ZAVOLALI DOVNITŘ.

MÁMA MI ŘEKLA, ŽE MI POŠLE STOVKU A AŤ ŘEKNU, ŽE JEDU KE KAMARÁDCE A UTEČU ZA NÍ.

A CO TYS JÍ ŘEKLA?

JÁ ŘEKLA, ŽE TO TEDA V ŽÁDNYM PŘÍPADĚ. ŽE KDYBYCH UTEKLA, TAK BY MĚ DALI DO DĚCÁKU. A TAM TEDA ROZHODNĚ NECHCI. ONA ŘEKLA, ŽE KDYŽ TO UDĚLÁM, TAK ONI TO POCHOPĚJ, ŽE CHCI BEJT U NÍ. ALE JÁ JSEM ŘEKLA, ŽE TO NEUDĚLÁM.

UŽ JSEM CHÁPALA, PROČ BYLA TAKOVÁ. VYSVĚTLILI JSME JÍ, ŽE SE ZACHOVALA SPRÁVNĚ. ŽE BY JÍ NEDALI DO DĚCÁKU, ALE DO PASTÁKU. MYSLÍM SI, ŽE TO BYLO POPRVE, KDY SE MÁMĚ DOKÁZALA POSTAVIT.

PŘITOM ONA K NÍ CHTĚLA.
TO MI ŘEKLA PŘED TÍM SOUDEM.
VEDĚLA, že se jí soudce může
zeptat, kde by chtěla být.

MAMKO, BUDEŠ NA MĚ HODNĚ NAŠTVANÁ,
AŽ U SOUDU ŘEKNU, že CHCI BEJT S MÁMOU?

NE, NEBUDU NAŠTVANÁ.

DYT JSI ŘÍKALA, že MĚ MÁŠ
RÁDA! TAK JAK TO, že
NEBUDEŠ NAŠTVANÁ?

TY JSEŠ DÍTĚ. A DĚTI CHTĚJ BEJT SE SVÝMA MÁMAMA!

PAK VĚČER JSME SE K TOMU VRÁTILY.

A PROČ VLASTNĚ CHCEŠ BEJT U MÁMY?
DYT VIŠ, že TAM SE NEBUDEŠ MÍT DOBRE.

ALE JÁ TO CHCI ASPOŇ ZKUSIT S NÍ BEJT. JÁ STRAŠNĚ ZÁVIDIM SÉGRÁM,
že S NÍ MOHLY ŽÍT. JÁ BYCH SE K VÁM, KDYŽ TO NEPUDE, ZASE VRÁTILA.

ALE TO UŽ BY SES K NÁM
ASI NEVRÁTILA. TAKHE TO
PROSTĚ NEFUNGUJE.

SOUÐ BYL NAKONEC ODROČENÝ, PROTOŽE JEJÍ MÁMA SE NEDOSTAVILA. PAK JSME SPOLU ODJELY NA TŘI DNY PRYČ. TO JSME MĚLY DOMLUVENÝ DOPŘEDU, AŽ BY TEN SOUD DOPADL JAKKOLIV.

HM, JÁ TO VĚDĚLA, ŽE NEPŘIJEDE.

MNĚ PŘIŠLO, ŽE POCHOPILA, ŽE TO S MÁMOU VŮBEC NIKDY NEMUSÍ DOPADNOUT. JAKO BY JÍ DOŠLO, ŽE JÁ TU PRO NI JSEM. TY TŘI DNY SE ODE MĚ NEHNULA. A BYLA STRAŠNĚ POZORNÁ. RÁNO MI UDELALA SNÍDANI.

PAK JSEM HLEDALA KOZAČKY, KTERÝ JSEM ZAKOPLA VEČER POD POSTEL.

TAK JSEM ŠLA KE DVEŘÍM A TAM STÁLY MOJE KOZAČKY V POZORU.

PŘIŠLO MI, ŽE JE U NÁS RÁDA, NEBO ŽE SI UVĚDOMILA, ŽE NÁS MÁ. PAK JSME SE VRÁTILY A DOSTALO SE TO DO NORMÁLU. STÁLE STEJNĚ BORDEL V POKOJIČKU A STÁLE SE STEJNĚ NEUČILA. A TAK TO BYLO DOBRÝ.

PANÍ PEKÁRKOVÁ, ŘÍKALA JSTE, že když jste měli tu krizi, bála jste se, aby to vaše rodina ustála.

NO, TO BYLO STRAŠNÝ.

A CO OSTATNÍ Z RODINY? ONI VÁS V TOM NECHALI?

TAK NĚJAK, ONI KLUCI VLASTNĚ BYLI PŘI MANŽELOVI. JÁ POTŘEOVALA PODPORU A NEMĚLA JSEM JI ABSOLUTNĚ NIKDE. JÁ SE SNAŽILA LILI VYCHOVÁVAT. UVĚDOMOVALA JSEM SI, že MÁM MÁLO ČASU JI PŘIPRAVIT DO ŽIVOTA. A ONA JAKOBY SE ŠPRAJCOVALA, ale PŘITOM BYLA FAKT HODNÁ. JENOM SE VŽDYCKY NAFOUKLA A ODEŠLA. TO JSEM BYLA JÁ, KDO BYL HYSTERICKÉJ. JEDNOU VE VZTEKU ROZCUPOVALA OBAL OD ČOKOLÁDY NA MALINKATÝ KOUSÍČKY. MUSELA SE CEJTIT ŠÍLENĚ.

TEĎ VÍM, že i já se chovala ŠÍLENĚ. MYSLELA JSEM, že BUDÉ FUNGOVAT STEJNĚ JAKO NAŠE DĚTI, KTERÝ VYRŮSTALY JAKO V BAVLNICE. AŽ POZDĚJI JSEM POCHOPILA, že JSEM PO NÍ VLASTNĚ CHTĚLA NEMOŽNÝ. PAK TEN PROBLÉM POJMENOVALI KLUCI. ŘEKLI MI, že BYCH CHTĚLA, ABY MI BYLA VDĚČNÁ. ŘÍKÁM: „TO JÁ NECHCI. JÁ VIM, že MI VDĚČNÁ NEBUDE.“ A ONI: „ALE CHOVÁŠ SE TAK, JAKO BYS TO OD NÍ CHTĚLA.“ JÁ JSEM TENKRÁT FURT BREČELA.

DYT TY JSI NA KLUKY
BYL TAKOVĚJ PŘÍSNEJ!
A NA LILI VŮBEC!

JEŽÍŠ, MAMI, NO TAK PROSTĚ BYL MLÁDEJ,
CHTEL Z NÁS NĚCO VYCHOVAT. NO TAK BYL
PŘÍSNEJ, NO. A TEĎ MÁ TU VYSNĚNOU HOLČIČKU,
TAK TO VIŠ!

TO BYLA TAKOVÁ KOALICE S TÁTOU. I KDYŽ LILI MĚLA SPÍŠ VŽDYCKY BLÍŽ KE MNĚ, MĚLA ZASTÁNÍ U VŠECH TĚCH TŘECH CHLAPŮ V RODINĚ. TAKY BYLA STRAŠNĚ NAVÁZANÁ NA SVOJÍ MÁMU A JÁ JSEM I ŽÁRLILA NA TO, že TU MÁMU, KTERÁ NA NI KAŠLALA A NECHALA JÍUBLIŽOVAT, MĚLA FURT NA PRVNÍM MÍSTĚ.

PROSIM TE, NECH JI! CO PO NÍ CHCEŠ? DYT NÁM ŘIKALI, že ONA TOHLE BUDÉ DĚLAT!

CO?

JÁ JE DÁM K SOUDU!

MAMI, TO NE.

VE MNĚ SE TEHDY PROBUDIL POCIT, že HOLKU MUSIM CHRÁNIT. A PRÁLO SE VE MNĚ, že TO NEVNÍMÁ. že MĚ MOŽNÁ BERE JAKO ŠKUDCE. A JÁ JSEM SE S TIM NEUMĚLA VYPOŘÁDAT. NEMŮŽU řÍCT, že BY SE LILI CHOVALA ŠPATNĚ. TAM TO OPRAVDU BYLO JENOM O PŘIJETÍ. že JSEM JI ZE ZAČÁTKU NEUMĚLA PŘIJMOUT I S JEJÍM VZTAHEM K MÁMĚ.

V opuštěném domě

POZDRAVUJ ROSTÍČKA!

AŽ HO NAJDU, TAK HO
BUDU POZDRAVOVAT.
ALE TEĎ STEJNĚ JEDU
SE ŠKOLOU DO ANGLIE.

TO JE TVOJE
MAMINKA?
TETA?

NO, BUDEM TOMU
ŘÍKAT TAKHLE.

TETA...
NÓ, TAK NÁK.

MNĚ BY SE TAM NECHTĚLO.
A KOLIK DŇÍ TAM BUDĚŠ?

NA BUREŠOVCE?

NÉ, TAM.

V ANGLII BUDU
TEJDEN.

NE, JSME UBYTOVANÝ
V CIZÍCH RODINÁCH.

A TO TAM BUDETE
MÍT HOTEL?

MYSLÍŠ V CIZÍCH RODINÁCH?
ONI VÁS TAM CHTĚJ, JO?

JAKO JO, NO.

TAK ČAU!

ČAU!

TO JSOU MILÝ HOLKY.

NO...
ČAU MAMI!!

TA SANDRA. TO JE DALŠÍ HOLKA,
KTERÁ MĚ IRITUJE.

FAKT? A ONA JE
Z DRAMAŠÁKU?

NE, ONA JE Z DĚCÁKU.
ONA SE MNOU CHODÍ
NA ROZTLESKÁVÁCKY.

A JAK SI TO PŘEDSTAVUJEŠ,
SVOJÍ IDEÁLNÍ BUDOUCNOST?

JÁ CHCI BYDLET VYLOŽENĚ
SAMO. MNĚ PROSTĚ STAČÍ
BYT A BEJT V NĚM SAMO!
A MÍT TAM TŘEBA PSA.
PSA URČITĚ! JÁ JSEM
ÚPLNĚ ZÁVISLÁK NA PSY.
PSA NEBO KOČKU.

A KŘEČKA! PROSTĚ KŘEČKA!
KŘEČKA A PSA! KŘEČEK,
PES, KOČKA! PROSTĚ TOHLE
CHCI A TO TAM PROSTĚ BUDÉ.
A JE TO ÚPLNĚ JEDNO,
ŽE TEN, CO TAM SE MNOU
BUDE, BUDÉ TŘEBA ALERGICKÉJ
NA CHLUPY. ŘEKNU MU:
„DI PRYČ! PROSTĚ KOČKA TADY
ZŮSTANE!“ JÁ CHCI ZVÍŘATA.
MŮŽU BYDLET NA SÍDLIŠTI,
ALE BUDÉ TAM KOČKA.

TODY JSOU ZAKÁZANÝ MÍSTA.

JÁ TI JE UKÁŽU.

CHCEŠ?

OK, TAK JO.

A S KÝMS TODY BYLA?

S HOLKAMA.

KDYŽ JSEM BYLA MALÁ, TAK MOJE MÁMA MĚLA JEDNOHO PŘÍTELE.
HOLOHLAVEJ, TAKOVÁ KORBA TO BYLA. A JÁ JSEM SE HO VYLOŽENĚ BÁLA.

A PAMATUJU SI, ŽE JSME BYDLELI NA UBYTOVNĚ. A MĚLI JSME STRAŠNĚ MOC PSŮ, PROTOŽE MOJE MÁMA PRODÁVÁ ŠTĚŇÁTKA. A PAK TAM BYLO TAKOVÝ MODRÝ LETIŠTĚ, NA KTERÝM JSME SPALI VŠICHNI TŘI. MÁMA SPALA VEDLE MĚ A Z DRUHÝ STRANY VEDLE NÍ SPAL TEN... JÁ NEVIM, JAK SE JMENOVAL. BUDEME MU ŘÍKAT OPICE.

ON SE NA MÁMU NEJAK NAŠTVAL A DAL JÍ PESTÍ DO OKA. JÁ JSEM KOUKALA DO PEŘINY. STRAŠNĚ JSEM SE LEKLA. VŮBEC JSEM NECHÁPALA CO A PROČ TO DĚLÁ.

A PROČ ZROVNA MÝ MÁMĚ? MOJE MÁMA JE MOJE MÁMA, PROSTĚ!

PAK SI JEŠŤ PAMATUJU JEDNU HOLKU OD VEDLE.
BYLA ASI O ROK STARŠÍ NEŽ JÁ A BYLY JSME FURT SPOLU.

VZPOMÍNÁM SI, JAK JSME ŠLY PO SCHODECH A JÁ VIDĚLA MÁMU, JAK VĚŠÍ PRÁDLO A MĚLA ÚPLNÉ FIALOVÝ OKO. TAK TOHLE SE MI VYBAVILO NEDÁVNO.

TAKY TAM BYLA TAKOVÁ JEDNA HOLKA, CO MĚ NEMĚLA RÁDA A JEDNOU MĚ SHODILA ZE SCHODŮ. DRŽELA JSEM V RUCE TELETABÍSE. TOHO FIALOVÝHO JSEM MĚLA NEJRADŠI. PROTOŽE MI TÁTA ŘÍKAL TINKILINKI.

NO A PAMATUJEŠ SI JEŠTĚ, JAK JSTE BYDLELI NĚKDE V TÝ GARÁŽI? NA TY PSY... JAK ŽE SE JMENOVALI?

ANETA A BRUNO.

MY JSME TAM BYLI V ŇÁKYM DOMĚ. BYLA JSEM MALÁ. KDYŽ JSEM BREČELA A NEMĚLA JSEM DUDLÍKA, TAK ANETA VŽDYCKY PŘIŠLA A ČUMÁKEM MI HO PŘISTRČILA.

MÁMA MI ŘÍKALA, že jsem byla strašně levný dítě.
Mně, když se dal dudlík, tak jsem sklapla.

NO, když Aneta a Bruno dostali nažrat, tak se k nim nemoh nikdo
přiblížit ani na tři metry a já jim mohla žrát v klidu z mísy!

TO BYLO V GARÁŽI. BYLA TMA. PAMATUJU SI, ZE LEZU.
TY PRSTY TLUSTÝ. TAKOVÁ DÁLKA TO BYLA K TÝ MISCE.

A CO TAM MĚLI?

GRANULE.

A CHUTNALAS JE?

NO JASNÝ.

A JAKOU MÁŠ
VZPOMÍNKU
NA TÁTU
Z DĚTSTVÍ?

BYLA ZIMA A TÁTA MĚ MĚL
TAKHLE NA KONÍČKOVÍ,
NA RAMENÁCH. ŠLI JSME
NA TRAMVAJ TAM NA TU
UBYTOVNU. TO SE ZASE
DALI S MÁMOU DOHROMADY.

A TAM BYL TAKOVÉJ MALINKEJ KOPEČEK! A TEĎ JAK
BYL LED, TÁTOVI TO UKLOUZLO A SPADNUL. SPADLI JSME
OBA, ALE ABYCH SE NEBOUCHLA DO HLAVY, DAL TAM RUČI.
A OD TÝ DOBY MÁ NA PŘEDLOKTÍ BOULI.

TO JE VZPOMÍNKA, JAK MĚ TÁTA
NESL A SKONČILO TO ŠPATNĚ.

TEDA JAKO PRO TÁTU.

TADY SE V '68 STALO NÁKY
NEŠTĚSTÍ. NĚCO TU BOUCHLO.

**zakaz
vstupu**

JÁ BYCH VRÁTILA ČAS. CHTĚLA BYCH MÍT TLAČÍTKO RESTART. JÁ BYCH RESTARTOVALA TAKOVÝCH VĚCÍ! ASI NE TO, JAK JSEM BYLA V DĚCÁKU, ALE NO... PÁR VĚCÍ, CO JSEM UDĚLALA.

JAK JSEM MAMĚ NEŘEKLA O TĚCH ŠPATNEJCH ZNÁMKÁCH, ABY U NÁS MOHLA KLÁRA SPÁT.

CO TO MÁŠ NAPSANÝ NA RUCE ?

ČTYŘI NÁDECH, SEDUM
ZADRŽET, OSUM VÝDECH.

A TO JE CO ?

4 NÁDECH
7 ZADRŽET
8 VÝDECH

TO POVOLÍŠ DECH A PAK RYCHLEJI USNEŠ. NEBO ASPOŇ VŮBEC USNEŠ. JÁ
USNU, ALE PAK SE DYCKY PROBUDIM A PAK MÁM PROBLÉMY ZAS USNOUT.

Přijíždí bábačka

BABIČKA LILI JE TEĎ U NÁS VE MĚSTĚ. NECHCETE S NÍ TAKY MLUVIT?

TO BY BYLO SUPER.

VILMO, NEMÁŠ TEĎ ČAS?

CO BUDETE CHTÍT VĚDĚT, TO VÁM POVIM, ALE JÁ TOHO BOHUŽEL MOC NEVIM. JÁ JSEM TADY NEBYLA, KDYŽ SE TO STALO. JÁ JSEM ŽILA LÉTA V NĚMECKU.

BYLA JSEM TADY NA NÁVŠTĚVĚ, KDYŽ SE NARODILA. JÁ VÁM OPRAVDU NEMŮŽU ŘÍCT, JAKÝ MĚLI PROBLÉMY. JÁ NEMŮŽU OPAKOVAT NĚCO, CO MNĚ NĚKDO ŘEKNE, KDYŽ NEVIM, JESTLI TO JE PRAVDA. KAŽDEJ MI ŘÍKÁ NĚCO JINÝHO. JÁ ŘIKÁM: „PROČ JSTE MI NEŘEKLI, že MAJ S LILI TAKOVÝHLE PROBLÉMY?“

VIM JEN TO, CO JSEM SLYŠELA: že LILI NECHALA JEJÍ MÁMA NĚKDE V NEJAKÝ BOUDĚ A že TAM MĚLI PSY. PAK JSEM BYLA ZA NÍ V TOM... JAK BYLA V TOM... KRTEČEK?

KLOKÁNEK! TAM BYLO ASI 15 DĚtí A JÁ JSEM SE TAM BYLA ZA LILI PODÍVAT. TA PANÍ MI ŘÍKALA: „NECHCETE SI JI VZÍT DO NĚMECKA?“ JÁ ŘIKÁM: „PROSÍM VÁS, NEZLOBTE SE NA MĚ! ZAPRVÉ JSEM STARÁ. ZA DRUHÝ JSEM NEMOCNÁ NA SRDCE.“

A KDYŽ JSTE ZA NIMI PŘEDTÍM JEZDILA,
TAK BYLO VŠECHNO V POŘÁDKU?

NO, ONI MĚLI HEZKEJ BYT. PAK SE ODSTĚHOVALI. JENOMŽE TA JITKA
MĚLA RADŠI PSY A KOČKY NEŽ TO DÍTE. PAK JSEM JE NĚJAKEJ ČAS
NEVIDĚLA A PAK BYLI V PANELÁKU. ALE MĚLI HEZKÝ BYTY, TO JAKO
NEMŮŽEŠ... ALE ŽE TAM MĚLI TY KOČKY NA CHOV, TAK SI ASI LIDI
STĚŽOVALI NA SMRAD. MĚLI NĚJAKÝ PSY, TŘI VELKÝ. PAK JSEM SE
DOZVĚDĚLA, že DALI LILI DO KLOKÁNU.

TO BYLO,
JAK BYDELI
V TÝ GARÁŽI!

NE, NEBYDELI. BYDELI
V BYTĚ. V TÝ GARÁŽI MĚLI
JENOM PSY. SYN MĚL PRÁCI
A ONA CHODILA PRYČ. A
LILI ZAVŘELA SE PSAMA
DO GARÁŽE. ASI NĚJAK
NEPRIŠLA DOMU. A LIDI
SI ASI STĚŽOVALI...

AHÁ?! JÁ MYSLELA, že TAM I BYDELI. TAK
NÁM TO BYLO ŘEČENO.

JÁ V TOM KLOKÁNU ZA NÍ BYLA,
TAM BYLI HODNÝ. NO A KDYŽ JSEM
TAM VOLALA PŘÍSTE, ŘEKLI MI,
že SI JI PANÍ JITKA ODVEZLA DO
NEJAKÝHO ZAŘÍZENÍ PRO MATKY
S DĚTMA. JENŽE PAK TAM ZASE
NĚCO NEDODRŽOVALA, TAKŽE LILI
DALI DO DĚTSKÉHO DOMOVA. TO UŽ
S NIMA SYN NEŽIL. TAM JSEM
ZA NÍ JEZDILA VŽDYCKY, KDYŽ
JSEM PŘIJELA DO ČECH.

ONA MĚLA TAKY JEJÍ MÁMA ZÁKAZ - DO DOMOVA CHODIT I VŠUDE. ON SI JI CHTĚL SYN VZÍT. MĚL BYT, MY JSME MU TO TAM VŠECHNO ZAŘÍDILI, I PRO LILI. JENOMŽE ONA TA PANÍ JITKA TEHDY MĚLA ZÁKAZ STYKU A ONA SE MU TAM VECPALA, KDYŽ TAM BYLA LILI NA NÁVŠTĚVĚ. A TAK DALI ZÁKAZ I JEMU.

TROCHU MÁME PROBLÉM, JAK TEN KONTAKT S MAMINKOU JE JENOM ASISTOVANEJ... KDYŽ JI DÁM K BABIČCE, MAMINKA SE TO VŽDYCKY NĚJAK DOZVÍ A PAK LILI VOLÁ: „JAK TO, ŽES MI NEŘEKLA, že SEŠ V HRUŠOVĚ?“

PROČ SE TOHO VLASTNĚ TOLIK BOJÍTE?

ONA TENKRÁT LILI STRAŠNĚ HECHOVALA. BYLA U MĚ NA NÁVŠTĚVĚ A MOHLA SE VIDĚT KAŽDEJ DEN SE SVOJÍ MÁMOU.

A ONA PRO NI PŘIJELA TAXÍKEM. ODVEZLA JI TAXÍKEM. A TEĎ DO NÍ HUČELA...

LILI, TY SE NEMUSÍŠ UČIT. ONI TĚ STEJNĚ NECHTĚJ. TAK SE NEUČ A ONI TĚ VYHODEJ! ONI TĚ DAJ ZPÁTKY.

DALA BYCH SI KAFÉ.

TAKŽE JSEM JÍ UDĚLALA KAFE A ONA ŘÍKÁ:

LILI, JÁ TADY MÁM NĚJAKÝ PENÍZE,
TAK TADY KOUPÍME TEN BYT, ABYCH
SI TĚ MOHLA VZÍT ZPÁTKY.

ODKUD NA TO MÁTE
PENÍZE, DYŽ NEDĚLÁTE!

JAKEJ JE
TO SERVIS?

JÁ UŽ CHODIT DO PRÁCE NEMUSIM,
JÁ UŽ SERVIS NEDĚLÁM, NA MĚ
UŽ DĚLAJ JINÝ.

ONA MĚLA HOLKY, KTERÝM DOMLOUVALA KŠEFTY...

... KTERÝ NA NÍ PRACOVALY. EROTICKÝ MASÁŽE.

TO BYL JEN NÁZEV, EROTICKÝ MASÁŽE.

A ONA TUŠILA, CO MAMINKA DĚLÁ?

JAKÁ BYLA LILI
JAKO MALÁ?

JAK TO MŮŽU VĚDĚT, KDYŽ
JSEM TU NEBYLA? JÁ JI VIDĚLA
JEDNOU ZA ČAS NA CHVILÍ. KDYŽ
JSEM JI MĚLA VÍC, TO BYLA UŽ
VELKÁ, V DĚTSKÝM DOMOVĚ.
TO UŽ KE MĚ JEZDILA NA
NÁVŠTĚVY.

BABIČKO, UDĚLÁME NĚJAKOU
BUCHTU. JÁ TO VEZMU DO DOMOVA.

JÁ MYSLIM, ŽE LILI JE TADY SPOKOJENÁ...

JO, TO JE. PODLE
MĚ MÁ POCIT,
ŽE TÝ MÁMĚ
OSTATNÍ KŘIVDÍ...

JO, TAK TO JE JASNÝ. MÁMA JE MÁMA. TO MI ŘÍKALA TA MOJE ZNÁMÁ,
CO BYLA ŘEDITELKOU DĚCÁKU, ŽE TY DĚTI, AŤ JIM MÁMA UBLÍZÍ, JAK CHCE,
TAK TY DĚTI ZA NÍ PUDOU. PROTO JÁ SE BOJIM, CO JÍ TA MÁMA VŠECHNO
NAVYKLÁDÁ.

ON SYN JE HROZNĚ RÁD, ŽE JE LILI TADY. JENŽE ONA SI TO ASI NEUMÍ
SROVNAT, JAK ŽÍJE TADY A CO TADY PRO NÍ UDĚLAJ. KDO BY JÍ TO DAL?
MÁMA BY JÍ TO NEDALA.

ASI BY NA STŘEDNÍ
NECHODILA...

NO TO URČITĚ NE!

ČERTI VĚDĚJ, JAK ONA TO BERE. BYLA ROKY V DOMOVĚ. TEĎ JE TADY. A TEĎ SE MUSÍ UČIT,
TOHLETO, TÁMHLETO A ČLOVĚK PO NÍ CHCE, ABY MĚLA VŠECHNO AKORÁT. A ČERT VÍ,
CO ONA MUSÍ MÍT V HLAVĚ ZA GALIMATYĀŠ, KDYŽ JE TŘEBA SAMA A PŘEMEJSLÍ. MOŽNÁ
ANI NEVÍ, KAM PATŘÍ.

JÁ MYSLÍM, že už jo, že už se hodně usadila. Ona dřív měla z toho děčáku naučenéj řád, pořád uklízela. Takže když tady začínala mít bordel, na jednu stranu mi to vadilo a na druhou stranu jsem si říkala: „Tak ona se tady už cejtí doma“. Ale taky se furt dokola ubezpečuje, že tady má místo. Dneska znova...

Lili vzpomíná

TAK CO JE NOVÝHO?

NOVÝHO? KLÁRA MĚ CHCE ZBÍT.

JEŽIŠ! A PROČ?

PROTOŽE SE BAVIM S KLUKAMA. ONA MI PSALA, ŽE JSEM KRÁVA. ŽE SI TO VYŘÍKÁME JENOM MY DVĚ. A ZA PĚT MINUT MI PSALI ASI ČTYŘI LIDI, ŽE SE MÁM TĚŠIT NA PÁTEK. POTOM MI PSALA, ŽE V PÁTEK MÁM BEJT NA BUZERÁKU PŘED ŠKOLOU. TAKŽE JÁ JSEM PAK TAKY PSALA KLUKŮM, ABY TAM PŘIŠLI.

TO JE JAK ORGANIZOVAT VÁLKU. A PROČ TAM CHCEŠ JÍT, LILI?

JÁ SI TO CHCI VYŘÍKAT. JÁ NECHCI KAŽDEJ DEN POSLOUCHAT KECY, ŽE JSEM HROZNÁ DĚVKA, JAK TO O MNĚ ŘÍKÁ KLÁRA. KDYŽ TAM NEPUDU, TAK TO ZAS BUDA, ŽE SE BOJIM, ŽE JSEM SRAB. A TO JÁ NECHCI, TAKŽE JÁ TAM PUDU.

BABI?

BABIČKA ŘÍKÁ, že tátovi se přitížilo,
měl infekci a do toho ještě mrtvici.
Od pondělí nikoho nevnímá.

TO MI JE LÍTO.

KOLIK MÁŠ
VLASTNĚ
SOUROZENCŮ?

OD MÁMY MÁM DVĚ
STARŠÍ SÉGRY A BRÁCHU.
TÁTA MÁ DVĚ DĚTI, CO
JSOU STARŠÍ NEŽ JÁ.
TY JSEM NIKDY NEVIDĚLA.
PAK JSEM JÁ. PAK MÁ
TÁTA TŘI MALÝ, CO
JSOU TEĎ V KOJEŇÁKU.
TY TEĎ MĚLY Soud.
NEVIM, JAK DOPAD. ASI
ÚSTAVNÍ PÉČE. JE TO
SMUTNÝ, Ale JE TO
TAK.

JE TO DRSNÝ, ale
zároveň ta jejich
máma... já bych jí
je nedávala.

JÁ BYCH JÍ JE TAKY NEDALA.

A O ČEM JSTE SE BAVILI S BABIČKOU?

TO SE TÝKALO TVÝHO DĚTSTVÍ, JAK TO BYLO
A KDE JSTE BYDLELI. A TAKY SE TO TÝKALO
TOHO, JESTLI TVOJE MÁMA DĚLALA PROSTITUTKU...

COŽE?

PROSTITUTKU.

JO DĚLALA. MASÁŽE. A TEĎ MÁMA JE TA PANÍ,
POD KTEROU PRACUJOU TY MLADÝ HOLKY.

TO JE DRSNÝ.

JÁ SI TOHO MOC NEPAMATUJU.
VZPOMÍNÁM SI TŘeba,
ŽE JSME JELI NA
KANÁRSKÝ OSTROVY.
TO BYLO POPRVÉ, CO
JSEM LETĚLA.
A ZNIČILA JSEM
SI TAM PLAVKY.
JAK TAM JE TEN
ČERNEJ PÍSEK, TAK
MĚLA JSEM ORANŽOVÝ
PLAVKY. A JÁ JSEM MĚLA
TEN ČERNEJ PÍSEK V TECH
PLAVKÁCH. TO SI PAMATUJU...

A JAKEJ JSI MĚLA VZTAH
K TOMU ŘEDITELI?

ONO SE O NĚM ŘÍKÁ...

JÁ JSEM SE HO BÁLA.

... ŽE TO JE DEBIL. PO DOBU,
CO BYL ŘEDITEL, TAK BYL
TEN DĚCÁK VYHLÁŠENÝ
ZA NEJHORŠÍ V REPUBLICE.

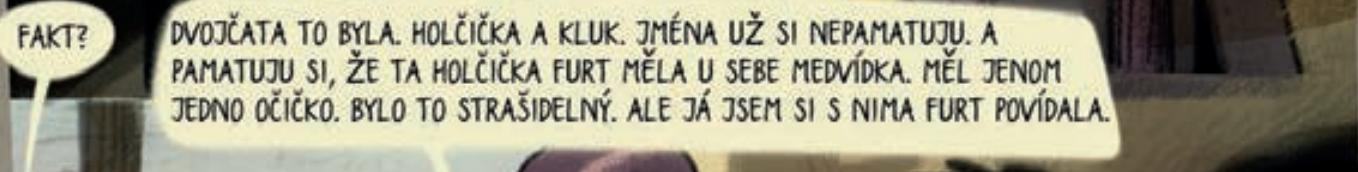
JÁ JSEM BYLA NEJMЛАДŠÍ. A
MĚLA JSEM SAMÝ JEDNICKÝ.

JÁ SI PAMATUJU,
JAK JSEM DOSTALA
SVOJÍ PRVNÍ DVOJKU.
JÁ JSEM BREČELA!
ZA DVOJKU! TEĎ
NA GYMLU MÁM
TROJKY A ČTYŘKY.
HÁÁÁ, HUPS. TEĎ
SKÁČU ZA DVOJKU
RADOSTÍ.

A MĚLAS V TOM DĚCÁKU
NĚJAKOU OBLÍBENOU
VYCHOVATELKU?

JO. TETU VĚRU. A STREJDU PAVLA.

JÁ JSEM JE VIDĚLA. FURT BYLI VEDLE MĚ, FURT! A EŠTĚ MĚLA TA HOLČÍČKA TADY TAKHLE DÍRU.

ONI SE MNOU BYLI VŠUDE. I VE ŠKOLCE. A PAK ŇÁK PÁR DNÍ PŘEDTÍM, NEŽ JSEM MĚLA JET BYDLET K PEKÁRKOVÝM, TAK ODEŠLI. ALE JÁ SI JE PAMATUJU. FURT MI NĚCO POVÍDALI. ALE ONI JAKO NECHODILI. ONI TAK JAKO LÍTALI. BYLI TAKOVÝ PRŮSVITNÝ JAKO DUCHOVÉ.

A ONA BYLA V KOŠILI A ON MĚL PYŽAMO.

ALE POVÍDALA JSEM SI S NIMA JENOM, KDYŽ JSEM BYLA SAMA. MNĚ PŘIŠLO, JAKOŽ JSOU TAKOVÝ DIVNÝ, TAKŽE SI S NIMA NEBUDU POVÍDAT, KDYŽ JSEM S NĚKYM JINYM.

PAK JEDNOU PROSTĚ NEBYLI, ZMIZELI. JÁ JSEM JE HLEDALA PO CELÝM BARÁKU A NA ZAHRADĚ. NAJEDNOU BYLI PRÝC.

ONI TŘEBA NEBYLI POŘÁD SE MNOU, ALE KDYŽ NEBYLI V POKOJI, TAK BYLI V HALE NEBO NA ZAHRADĚ. NO, ALE FURT JAKOBY NĚKDE BYLI...

JÁ JSEM SE S NIKYM NEBAVILA. TAKŽE JSEM BYLA RÁDA, ŽE SE BAVIM S NIMA. PAK JSEM SE ZAČALA BAVIT S JEDNOU HOLKOU. ONA PAK ODEŠLA NĚKAM DO RODINY. A TAK JSEM SE ZAS BAVILA JEN S NIMA.

PAMATUJEŠ SI JEŠTĚ NĚCO Z DOBY,
KDYŽ JSI BYLA S RODIČEMA?

VIM, ŽE JSEM ŽRALA MASO MÁMĚ
PŘÍMO Z PEKÁČE. PAK V DĚCÁKU JSEM MASO
NEJEDLA. A PAK JSEM HO ZASE ZAČALA JÍST
AŽ OD MÁMY A OD BABÍČKY.

PAK MÁM VZPOMÍNKU, JAK JSME ŠLY NA VLAK
A JELY JSME S MÁMOU DOMU NA VÍKEND.

VĚTŠINOU JSME CHODILY DO HOSPODY K PICKŮM.

JÁ JSEM PILA LIMONÁDU
A MÁMA KOUŘILA A PILA
A POVÍDALA SI S LIDMI,
CO TAM BYLI. SE VŠEMU.
ONA JÍ ZNALA CELÁ
HOSPODA.

A TAM VEDLE JSOU VIETNAMCI A JÁ JSEM TAM
CHODILA BRÁCHOVI PRO VODKU. TO JSEM BYLA
MALÁ. Ale prodali mi to! A CIGÁRA JSEM JÍ
KUPOVALA... JSEM TAM VŽDYCKY PŘIŠLA...
TAKOVÁ MALINKATÁ HOLČÍČKA TAM PŘIJDE.
VEZME SI DVĚ VODKY, DVĚ KRABIČKY CIGARET
A ODEJDE. DOBÝ, NE?

TO SI PAMATUJU, ŽE TAM BYLA TAKOVÁ ZAHRÁDKA. A KDYŽ BYLO TEPLO, HRÁLA JSEM SI TAM. ON TO BYL TAKOVÉJ BAR. A NEJDŘÍV DĚTI TAM NORMÁLNĚ MOHLY DOVNITŘ. JENOMŽE ONI SE TAM PAK POPRALI. MŮJ BRÁCHA A DALŠÍ CHLAPI. A OD TÝ DOBY UŽ TAM DĚTI NEMŮŽOU.

JEDNOU ZAČALO PRŠET A JÁ JSEM TAM SEDĚLA NA TÝ ZAHRADĚ.
VŠICHNI ODEŠLI DOVNITŘ A JÁ JSEM ZŮSTALA SEDĚT V TOM DEŠTI.

A PAK UŽ BYLO SEDUM, OSUM, DEVĚT. A JÁ JSEM FURT SEDĚLA V TOM KŘESLE OBLEČENÁ A PŘIPRAVENÁ. CELEJ TEN VÍKEND JSEM SEDĚLA V TOM KŘESLE.

NO A MÁMA NAKONEC NEPŘIJELA.

MNĚ SE TEĎ VYBAVUJOU TAKOVÝ RŮZNÝ VĚCI OD MÁMY. TEĎ JSEM SI NA NĚCO DIVNÝHO VZPOMNĚLA...

JÁ ZAVOLÁM MÁMĚ. JÁ JÍ TO CHCI ŘÍCT.

Autoři: Máša Bořkovcová, Lela Geislerová, Markéta Hajská
Výtvarné zpracování: Lela Geislerová
Obálka a grafická úprava: Daniela Kramerová
Bublinování: Libor Hajský
Jazykové korektury: Helena Kaftanová

Vydal spolek Ašta šmě roku 2016
jako svou 3. publikaci.
Vytiskl Protisk, s.r.o., Rudolfská 617, 370 01,
České Budějovice.
Vydání první. Počet stran 80.

Kniha vznikla v rámci projektu Hlasy ohrožených dětí,
realizovaném spolkem Ašta šmě.
Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejnska
a Norska a grantem Velvyslanectví USA v Praze.

ISBN 978-80-906587-7-6 (Lili a dvě mámy)
ISBN 978-80-906587-9-0 (Nejisté domovy)

Lela Geislerová

je ilustrátorka a autorka komiksů, obálek knih a filmových plakátů. Pravidelně přispívá ilustrací do sobotní přílohy Lidových novin a stripem Zen Žen do Respektu společně s Martinem Machem Ondřejem.

Ilustrovala dětskou knihu Evy Prchalové Cesta svatým výtahem a P.S. Ani Geislerové. Je autorkou komiksu Magda. Za Zen Žen a krátkí komiks Jednou za život získala cenu Muriel. Je také držitelkou ceny Anděl za booklet alba Objects Of Desire And Other Complications skupiny Monkey Business.

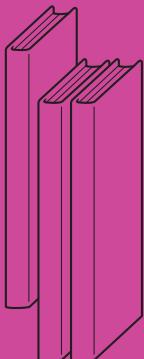
Ašta šmé:

Markéta Hajská a Máša Bořkovcová

Ašta šmé sdružuje osoby z prostředí sociálních věd a umění, které spojuje zájem vyjadřovat se ke společenským tématům tvořivým způsobem. Věnuje se zejména ztvárnování konkrétních životních příběhů vyprávěných samotnými aktéry. Prostřednictvím komiksu pracuje s tématy jako je kulturní diverzita, sociální nerovnost, sociální minority a nebo konstruování identity.

Lili poprvé rodičům odeberou ve čtyřech letech. Na čas se pak k mámě ještě vrátí, ale v pěti se dostává do dětského domova už nastalo. Stráví tam pět let. Šed strádání zřídka protnou máminy návštěvy. Pak přicházejí Pekárkovi a berou si Lili do pěstounské péče. Lili je deset a její nová pěstounská máma ví, že času, v němž se Lili ještě nechá ovlivnit, jí na výchovu zbývá málo. Plně se soustředí na to vštípit nové dceři vše, co je potřeba. Liliina soustředěnost k témuž ale časem klesá. Peripetie na sebe nenechají dlouho čekat a postupem přerostou do rodinnej krize. Když ale čtyři roky poté přijíždíme k Pekárkovým kvůli práci na komiksu, je krize už minulostí, atmosféra v domě je příjemná a Lili studuje na gymnáziu. Na rozdíl od paní Pekárkové ale není příliš sdělná. Rozpovídá se?

AŠTA
ŠMĚ

Nejisté
domovy

Lili a dvě mámy
Nebud jak gádžo!
Sílnější než někdo